

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHIU)

ILUSTRATA

Abonamente: a trei luni Lei 70
 a jumătate de an Lei 130

Editor și Redactor: J. B. Sima
Apare totdeauna Duminică

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 20.

TIMPUL AȘTERNE PESTE TOATE CENUȘA UITĂRII....

Timpul trece, lacrimile se sbicesc și viața intră din nou pe făgașul obișnuit. Căci i-s'a dat omului cel mai neprețuit dar: UITAREA. La nouă zile după moartea Regelui Ferdinand cel Bun la Curtea de Argeș s'a oficiat un parastas. Fotografiiile noastre au fost luate cu acest prilej.

SANCTITATEA SA PATRIARHUL M. CRISTEA

1. D. Dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice și D. Gh. Buzdugan din înalta Regentă, după slujba religioasă dela mănăstire.

2. Regina Maria, soția nemângăiată, eșind din mănăstire. 3. D. Ionel Brătianu, președintele consiliului de miniștrii, după parastas.

4. Prințul de Hohenlohe, prințesa de Hohenlohe (sora Reginei Maria) Regina Elisabeta și Regele George.

5. Prințul regent Nicolae, Regina Maria și principesa mamă, Elena.

(Foto Realitatea)

REALITATEA FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg Lei 250
Pe o jumătate de an „ 130
Pe trei luni „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Jugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. SIMA

DUMINECĂ, 14 AUGUST, 1927.

Pudicitatea modernă la băi

Cu vre-o doi ani în urmă femeile din Budapesta, cu forme impecabile, deci apetisante, luaseră obiceiul să-și expună nudul, —fotografiat artistic— în diverse vitrine, unde circulația era mai mare. În fața aparatului fotografic aveau singura grijă, de a nu-și expune fața. Acest gest dovedește suficient că proprietățile acelor carnații expuse, apreciau singure inutilitatea capului.

Revoluția rapidă, din societatea modernă, trebuia să ne aducă dela nudul fotografiat, la nudul real, cu forme calde. Tekirghiolul ne-a furnizat și această plăcere.

Este arhicunoscut că la băi și la stațiunile climatice, optzeci la stații dintre vizitatori și mai ales vizitatoare, nu sunt bolnave. În primul loc se duc cei bogați, că cei săraci, și în adevăr bolnavi, n'au cu ce plăti luxul băilor. Când ești bogat și nu tocmai bolnav, fără îndoială că timpul liber—și ai atâta timp liber—să-ți omori în căutarea plăcerilor ieftine și în nota sensualității actuale.

Bărbați și femei, plecând la diferite băi, găsesc prilejul binevenit să scape, cel puțin pentru două trei luni, de „jugul căsniciei“ și în deplină libertate, să guste deliciale culturii Afroditei.

Este o foarte mică deosebire între preteșele de odinioară ale Afroditei, așa cum au fost descrise de Pierre Louys, în romanul cu același nume, și femeile bolnave dela Tekirghiol. În sat ele umblă în halaturi de baie, iar soarele, acest bine făcător al omenirii, le îndeamnă să-și scoată și acest sumar costum, ori de câte ori cred ele de cuviință, ca să se întindă leneșe pe nisipul plajei, ținând la îndemână spuma unei mătase străvezii, cu care să-și acopere... fața, când vre-un mascul trece pe lângă ele.

Să nu credeți că-și expun... musculatura intimă, femeile cu carnație obese ori fleșcăită, femei cu picioarele strâmbe, sau uscate ca fusul. Observând formele marmoreene, în care viața palpită cu frenezie, și gestul de dubioasă pudicitate, cu care își ascund, obrazul, nu mai ai nici un fel de îndoială, că soarele este un simplu pretext, iar căldura lui este cu totul de prisos, deoarece căldura animală este ajunsă la paroxism.

Suntem de acord a constata o boală serioasă, la aceste femei pline de viață, dar boala lor, în nici un caz nu pare a fi curabilă, numai cu ajutorul razelor solare. De pe plaja infierbântată de soare, unde nudurile se svârcolesc în cascada unui râs cristalin, boala de care ele sufăr,

le duce, pentru un foarte scurt timp, sub razele blânde ale lunii, spre a termina cura, în taina unei camere oarecare.

Se zice că Soarele vindecă

multe boale. Avem certitudinea însă, că boala de care sufăr femeile goale, de pe plaje, nu poate fi vindecată de acest bine făcător al firei.

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

SĂPTĂMÂNA aceasta a fost cea mai caldă din vara aceasta. Valul de căldură, care se spunea că ar fi băntuit prin America și apusul Europei, s'a abătut și asupra țării noastre. Dacă săteanul e obișnuit să munciască în dogoarea soarelui, orașenii au suportat cu greu căldura înăbușitoare și mai mult de cât oricând a fost o năvală către stațiunile de baie, sau către cele din munți.

În nici o țară din lume nu există, mai mult ca la noi, atâtea locuri, lăsate de Dumnezeu, unde omul să poată face vilegiatură: adăposturi pitorești în munți, izvoare cu apă minerală, băi calde, plaje la mare, ținuturi unde se găsesc leacuri pentru diferite boale.

Dar pentru că nu e nimeni să țină buna rânduială, nicăieri ca la noi, vilegiatura nu e mai scumpă. O mână de speculanți pun stăpânire pe stațiunile balneare și climatice și fac ca acestea să devină inaccesibile, pentru cei cu mijloace restrânse. Cei bogați preferă și dansii să plece în alte țări, unde cu o cheltuielă egală, găsesc mai multă bună stare și confort.

CU multă greutate se obișnuiește la noi autoritatea cu gândul că dansa există spre a fi la dispoziția publicului, spre a menține ordinea și dreptatea. Diferenții funcționari și poliția la orașe, jandarmii, la sate, socot pe oameni drept subordonați și manifestă față de cetățeni, în orice prilej, un dispreț care nu-i de fel la locul lui.

Dacă este drept ca, împotriva celor răi, să se ia măsuri aspre, nimănui nu-i este îngăduit să judece și să pedepsească, nimănui nu-i este îngăduit să-și facă dreptate singur.

O întâmplare de curând din județul Mehedinți, ne-a silit să deplângem iarăși această mentalitate. La horă, în comuna Flămânda, un jandarm a găsit cu cale să loviască un flăcău. Prietenii acestuia au sărit în ajutorul celui lovit și curând postul întreg de jandarmi s'a luat la încăierare cu sătenii. Au fost omorâți șeful secției de jandarmi, și doi săteni. Alți 14 inși au fost răniți.

DUMINECA trecută a sosit la Constanța o excadră spaniolă, formată din distrugătoarele „Alsedo“, „Velasco“ și „Juan Lasaga“, sub conducerea capitanului de marină Caldia Salvador. Echipagiul acestor vase a făcut o vizită la București unde li-s'a servit o masă la cercul militar. Țara noastră fiind în doliu național, sărbătorirea escadrei Spaniole nu s'a putut face cu un fast prea mare.

SUNT câteva luni de când în Statele Unite ale Americii, la Boston, au fost condamnați la moarte 2 anarhiști italieni, Sacco și Vanzetti. Toate demersurile făcute de muncitori, nu numai din America, dar și din țările europene, ca să se revină asupra pe-

depseii, întrucât cei doi ar fi nevinovați, au fost fără nici un folos, și nici președintele Statelor Unite n'a voit să-i grațieze, de teamă ca nu cumva cedarea în fața amenințărilor muncitorești să ducă la abuzuri.

Ca mijloc de protestare împotriva acestei condamnări, la New York au fost mai multe atente cu bombe, în care și-au găsit moartea 2 persoane și au fost răniți peste 50 de inși. În Italia s'au făcut intervenții pe lângă Papă, iar în celelalte țări muncitorii au ținut meetinguri de protestare, sau au întrerupt lucrul mai multe minute. În America sunt temeri de grevă generală, după executarea celor doi condamnați.

MARE îngrijorare a produs în America declarația hotărâtă a președintelui Statelor Unite că nu va primi, pentru a treia oară, președinția.

Președinții Statelor Unite sunt aleși pe vreme de patru ani. La moartea lui Wilson, rămânând însă din perioada de guvernare un an și jumătate, președinția a fost încredințată lui Coolidge. Acesta a fost reales apoi în 1924 și perioada s'a de guvernare expiră la 4 Martie 1928. Americanii se gândiau să-l relegească, dar dansul a prevenit faptul, refuzând. Într'adevăr primul președinte al Statelor Unite, Washington, a dat pilda că nici un om nu poate governa de trei ori la rând. Când i s'a oferit, pentru a treia oară, președinția, dansul a refuzat-o, pe motiv că se găsesc și alți oameni în Statele Unite, care merită să fie conducători. Mai târziu Generalul Grant a procedat la fel, și când alți președinți, printre cari Roosevelt, ar fi dorit să conducă țara în trei perioade, americanii s'au opus.

Coolidge vrea să păstreze tradiția.

În ziua de 7 August 1927 s'a stins din viață la Clinica din Cluj Medicul Locotenent Colonel Ilie Câmpăanu, un ofițer distins al armatei noastre.

Ilie Câmpăanu s'a născut la 20 Iulie 1877 la Sângeorgiu de Mureș. A terminat Facultatea de Medicină la Cluj și a fost bursier militar în vremea ungarilor. A luptat pe frontul austriac și în timpul războiului a contractat tuberculoza ganglionară și reumatism particular. La unire dansul a fost acela care a preluat toate spitalele militare din Cluj, pe aceea vreme numeroasă și a îngrijit de buna stare sanitară a gardei naționale românești.

Cu Ilie Câmpăanu s'a stins un bun român.

Pericolul „galben“ pare „negru.“

La masă: Statele Unite, Anglia și Franța.

— The Bulletin (Glasgow).

Când dulăii dela Apus și Răsărit se ceartă, mopsului german nu-i este îngăduit nici să latre.

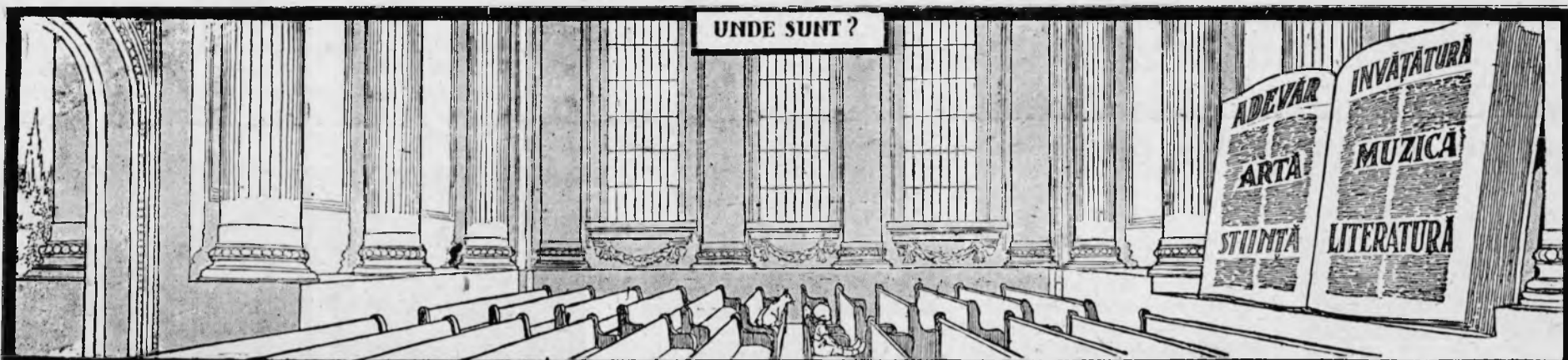

PENTRU ORATORII NOȘTRI

DEMOSTENE (ca să se obișnuiască să țină cuvântări oratorul grec era bălbăit, rostia discursuri lungi, la marginea mării, ținând petricele în gură, silindu-se să acopere sgomotul valurilor): „Neobișnuit cum sunt a vorbi în fața marelui public...“

TÂNĂRUL GREC: „Scoate prunele din gură!...“

Ceea ce te preocupă spune cine ești

FECARE dintre noi își are partea lui de fericire. Pământul cu toate minunățiile lui, cu toate comorile sale, lumina soarelui, norii, nopțile cu lună, cărțile pline de taine, toate alcătuiesc patrimoniul nostru comun al tuturor.

Oricine e liber să-și culegă toate cunoștințele câte poate, cu puține excepții, oricine poate trăi **SĂNĂTOS**. Având sănătatea și bogăția de cunoștințe, urmează că **FERICIREA** este un bun al tuturor acelor care sunt destul de înțelepți ca să **DORIASCĂ** ceea ce **POT ȘI AR TREBUI SĂ AIBĂ**.

Întreagă viața omului nu este decât o alergare în căutarea unui ideal. Pe stratul de frunze, căzute de toamnă, poți vedea patru feluri de vânători: soarele de câmp scurmează frunzișul, căutând insectele cu care să se hrănească; vulpea vicleană, cu pași domoli, **CĂUTA** pe șoarece; copiii adulmecă și **CĂUTA** vulpea; iar în urma lor oamenii în galop **CAUTAU** desfătare.

Pe întreg pământul lucrurile se petrec la fel. Vulturul rotindu-se deasupra Carpaților, albatroșii plutind în văzduhul de deasupra Oceanului, toți privesc în jos, **CAUTĂND** victima.

Noi, un miliard și jumătate de oameni, pe acest pământ rotund, unii albi alții galbeni, alții negrii, alții roșii, **CAUTĂM** și urmărim cu ardoare ceea ce dorim.

In istoria omenirii veacul care s'a isprăvit acum 27 de ani, va fi cunoscut ca veacul științei. Viața omului în decursul acestui veac s'a schimbat aproape complet: Întrebunțarea aburului ca forță motrică, descoperirea electricității, inventarea telefonului, telegrafului, căilor ferate, vapoarelor, a bicicletei, automobilului, a mașinei de scris, mașinei de cusut, sună toate gloriile ale secolului trecut. Astăzi cu greu putem pricepe cum a putut trăi omul fără de acestea.

Dacă veacul al XIX-lea l-am numit veacul științei, secolul nostru va trebui să fie numit veacul „topălii caraghioase”, sau a „jazului” cum i se spune cu o vorbă americană.

Ilustrația noastră înfățișează tot caraghiosul „jazului” exagerându-l încă, cu bună știință.

Mai întâi vom povesti istoricului „**CIMPOIERULUI** din **HAMELIN**”: În orașul Hamelin ar năvălit odată atâția șobolani, încât oamenii nu mai puteau trăi de răul lor. S'a găsit atunci un cimpoier care, prin cântecul său, a adunat toți șobolanii, și i-a dus după dansul, până la un râu, unde s'au înecat. Dar oamenii din Hamelin, când s'au văzut scăpați de pacostea șobolanilor, n'au mai vrut să-i plătescă lucrul său, așa cum se înțeleseră. Atunci Cimpoierul a prins a cânta într-un alt ton și părăsi orașul. Toți copiii l-au urmat, atrași de cântec. Urma copiilor nu s'a mai găsit niciodată.

„Jazul” este cimpoierul modern, care atrage după sine, nu pe copii, dar pe oameni în toată firea, la nimicire sigură.

Când spunem că secolul nostru este veacul „**TOPĂELII CARAGHIOASE**”, nu înseamnă că altarele științei și ale civilizației au fost cu totul părăsite. Noi prin caracterizarea ve-

acizul își vânează prada, o sfâșie, și e mulțumit atâta vreme cât e sătul.

Unii oameni alergă după bani, îi adună și își înșosesc viața întregă adunând tot mai mult și alergând tot după mai mulți. Alții alergă după plăcerea momentului și sunt mulțumiți numai atâta cât pot pune mâna pe dânsa. Pentru oceaștia lumea e un lucru caraghios și ei sunt batjocura lumii.

După ceea ce te preocupă, după ceea ce cauți, se poate vedea dacă ești om serios sau din tabăra JAZBANDULUI.

cului, nu ne gândim numai decât la țopăiala modernă, după orchestra alcătuită din mai multe instrumente, cântând fiecare cum îl taie capul, ci dupăcum jazul este caricaturizarea muzicii melodioase, tot astfel, în toate ramurile vieții, există jazuri sau cimpoieri, cari atrag pe oameni într'o țopăială caraghioasă.

Iată bunăoară jazul **MODEL**, care inebunește pe femei, care le face adesea să n'aibe nici o decență, să doriască cu atâta patimă o rochie sau o pălărie, încât să uite de orice îndatorire.

Iată pe cimpoierul care te atrage spre **IMBOGĂȚIRE** lesnicioasă. În secolul nostru, oamenii au ajuns să doriască îmbogățirea cu orice preț, în așa fel încât au uitat toate principiile de omenie, de cinste, de dreptate și de iubire de aproapele. Ei nu mai aud muzica melodioasă, pe care o intonează aceste principii înalte de morală, ci se conduc exclusiv de muzica barbară a jazului, care le cântă: **BANI, BANI**, și iar **BANI**. Bani prin orice mijloc, pe orice cale, chiar dacă muzica acestui cimpoier duce la moarte, înainte de vreme, mii și mii de oameni. Uzinele cele mari din Anglia, din Germania, și din America sunt adevărate iaduri, pentru ființele omenesti. În uzinele lui Ford omul e mai puțin considerat decât cea din urmă mașină. În toate acestea locuri, deși omul are ochi, mâini, picioare și mai presus de toate rațiune, el nu e considerat decât ca un mijloc, spre a putea **STORCE DINTR'INSUL MAI MULȚI BANI**.

Cimpoierii politici intonează și dansii un alt „jaz” care atrage pe oameni în țopăiala caraghioasă politică. Diferenții șefi de partid, din țară și din străinătate, cimpoiază strident promisiuni irealizabile, înșelând mulțimea care se încrede într'înși.

Groaznicul războiu trecut, care a distrus aproape 30 de milioane de oameni și a costat cam 50 de trilioane de lei, în bani și bogății, care a nimicind industria și comerțul, care a coborât simțul moral și religios, care a prefăcut în fum cele mai temeinice principii ale așezării sociale, se datorește **JAZBANDULUI PCLITIC** din anii dinainte de 1914. Și țopăiala caraghioasă, care atrage în războiu omenirea, nici nu s'a terminat încă. Și acum cimpoierii din Budapesta, Londra, Roma, Moscova și alte centre ale lumii, suflă mereu în cimpoiul nefast al diplomației, doar vor țări Europa într'un nou războiu. Zinowiew și

Trozky, Lordul Rothermere și alții mulți, nu sunt decât asemenea cimpoieri politici.

Despre alte „jazuri” comerciale, morale, familiare, etc. nu vom mai discuta aci.

A cui e vina? Vina întreagă o poartă mulțimea, care uitând de melodia frumoasă a **ADEVĂRULUI, ARTEL, ȘTIINȚEI, LITERATURII, MORALEI, BUNEI CUVINTE, DREPTĂȚII** și a **DRAGOSTEI** de semenii, își pleacă urechile către sunetele stridente ale tuturor „jazurilor” amintite.

Biată omenire! Când vei învăța să mergi pe drumul cel drept?

Din fericire lucrurile nu stau chiar atât de rău. Mulți dintre cimpoierii de diferite categorii, nu sunt luați în seamă. Citești în ziar bunăoară că o femeie înșelându-se cu aman-tul său, și-a omorât bărbatul. Sunt milioane și milioane de femei care, deși măritate cu bărbați plicticoși, nu ascultă îndemnul acestui cimpoier, și nu fac la fel. În loc de a-și ucide bărbații, milioane de femei îi incurajează, muncesc alături de ei, îngrijesc de copii și fac economii pentru familie. Este aceasta aceea parte a omenirii, care nu vrea să meargă în țopăiala caraghioasă.

Nu poți niciodată judeca adâncimea mării, după paiele și sfărâmurile dela suprafață. Țopăitorii caraghioși, cari sunt atrași de toate jazbandurile moderne, sunt totdeauna gălăgioși, ridicoli, proști și slabi și nu reprezintă totalitatea omenirii.

Școlile sunt cele mai puternice instituții de bine, cultură și civilizație. Puterea acestora precumpănește puterea tuturor cimpoierilor și a coloanelor care se țin după dansii și alcătuiește nu numai baza progresului, dar și nădejdea unei schimbări în bine.

Școlile iau sub oblăduirea lor pe om, la câțiva ani după ce a sărit din leagăn, când copilul de abia știe să vorbească, de abia știe să umble, nu are nici o cunoștință. Ele fac dintr'insul o ființă cu cunoștințe largi și-l redau societății, ca să contribuie la progres și la fericirea omenirii. Școalele, începând cu clasele primare și sfârșind cu diferitele grade ale învățământului superior, se străduiesc să facă pe om tot mai capabil și să producă generații tot mai bune. Aceste instituții nu sunt opera cimpoierilor de jaz. Ea este opera oamenilor serioși, a melodiilor armonioase.

Iată bunăoară profesorii de astronomie, care împreună cu studenții lor cercetează tainele cerului, stelele și celelalte minuni cosmice. Aceștia nu se interesează de cimpoierii jazurilor; ei înțeleg **MAREA REALITATE**; ei urmăresc cu atenție și ardoare transformările curioase ale strălucitoare stele Betelgeuse. Oamenii de știință credeau odată că această stelută se stingea, din pricina că vediau că strălucirea ei scade. Astăzi ei știu că ea apare și dispăre în chip misterios. Dacă soarele nostru este de un milion de ori mai mare decât acest pământ mic pe care trăim, Betelgeuse e de zece milioane de ori mai mare decât Soarele. Ea are un diametru de 320 de milioane kilometri. Dacă Soarele nostru ar fi atât de mare cât Betelgeuse, el ar umplea tot firmamentul, pe care-l cunoaștem, și Pământul, Venus, Marte și alte planete din Universul nostru, ar fi acoperite de Soare.

Dar lucrurile acestea nu interesează pe țopăitorii jazurilor.

La fel cu astronomii sunt mii și mii de oameni cari își consacră toată viața, toate puterile, toată cunoștințele pentru binele omenirii întregi. Oamenii ca Stephenson, Edison, Marconi, Curie și atâția alții muncesc toată viața lor spre a fi de folos lumii întregi. Aceștia sunt temelii progresului și a îmbunătățirii soartei omului.

Mii și mii de mame cinstite își cresc copiii, cu multă grijă, spre a face din ei oameni aleși, mai buni și mai inteligenți. E adevărat că alături de aceștia se văd pe strade, prin grădini și prin locurile de plimbare și multe alte femei, care aruncând ochiade în dreapta și în stânga, umblând aproape goale, frecventează barurile, localurile de jazuri și alte locuri de corupere ale moralei publice. Din fericire însă nu acestea formează majoritatea.

Priviți la ilustrația de mai sus, deasupra o o sală de școală și în bancă numai un singur copil și o pisică, având înainte tot cei mai însemnați în lume: **ADEVĂRUL, ARTA, ȘTIINȚA, INVĂȚĂTURĂ, MUZICĂ ȘI LITERATURA**. Din ilustrație reiese că numai copiii se interesează de aceste lucruri, pe când oamenii maturi, cari ar trebui să ocupe locurile goale din bănci, se găsesc în partea a doua a ilustrației, urmând cimpoierului din Jazband.

Ilustrația noastră este intenționat exagerată, spre a impresiona mai puternic pe cititori. Este adevărat că o bună parte din acei cari ar trebui să steie în bănci, umblă după cimpoierul cu muzică de jaz.

Cititorule, muzica cea mai melodioasă este aceea a **ADEVĂRULUI, ARTEL, ȘTIINȚEI, INVĂȚĂTUREI, MORALEI ȘI LITERATUREI**. În loc să-ți petreci vremea prin baruri, în loc să ascuți jazbandurile stridente, în loc să stai la povești fără folos, caută cărți și citește, citește toate cărțile bune, toate foile și revistele bune. Omul care citește își petrece vremea în tovărășia gânditorilor mari ai omenirii, și rezultatele acestei tovărășii nu pot fi decât fericite.

Dacă cumva te găsești în tabăra celor din partea a doua a ilustrației, părăsește această tabără și ia loc pe o bancă, în locul de deasupra a ilustrației și, chiar de vei fi singur, îndreaptă-ți privirea la inscripțiile din față.

Din leagăn până la mormânt pe apă

Viața chinezilor corăbieri

În porturile suprapopulate ale Chinei, se găsesc zeci de mii de oameni, cari își petrec viața întreagă pe apă

de Robert F. Fitch
Presedinte al Colegiului Creștin din Hangchow

HANGHOW, portul râurilor parfumate, cum ar fi traducerea în românește a numelui acestui oraș, surprinde pe călători prin panorama neasemuită pe care o prezintă furnicarul de viață care-l caracterizează.

SE NASC, TRĂESC ȘI MOR PE APĂ

Mii de chinezi, prea săraci ca să trăiască pe uscat, își petrec viața în corăbii. Pe un sfert de hectar de pământ, agricultorul chinez trăiește el și cu familia lui, de 5 sau 6 persoane. Pentru că foarte adesea chinezii nu au nici un jugăr de pământ, ci sunt siliți să caute posibilitate de viață pe apă. Desimea populației de extrema ei sărăcie sunt motive, care au determinat pe chinezi să trăiască în corăbii.

Alături de vapoare uriașe, moderne, care ancoragează aici, venite din toate colțurile pământului și aducând oameni din toată lumea, într-o impestrițare de grauri și de porturi fără seamăn, se pot vedea mulțime de corăbii și vase, de forme ce nu se mai întrebuintează azi, lunturi mici, a căror activitate formează o priveștiște, cum nu se mai găsește nicăieri în altă parte, furnicând între vasele mari și insulele vecine, ducând mărfuri și călători.

Cine își ia oboseala, de a urca câteva ore, în susul fluviului mărgăritarelor, plecând dela Hanghow, găsește în portul Canton, o viață mai variată, mai frământată încă, atât pe fluviu, cât și în numeroasele canale care întretaie orașul.

UN COMERȚ ACTIV INSUFLETEȘTE CAPITALA POLITICĂ A CHINEI DE SUD

După răsturnarea dinastiei Manchu, la 1911, regimul republican al cantonezilor a determinat ca acest oraș, Canton, să devină o cetate a progresului. El nu e numai capitală politică ci și cel mai important centru comercial, fiind primul port chinezesc, după Macao, care a fost deschis traficului internațional, în apele chinezești.

Acum 15 ani, statistica arăta că se găsesc în Canton 84 mii de corăbii, având în ele o populație de 350 mii de suflete. Mai multe mii din aceste corăbii au fost distruse sau împrăștiate pe mare, de o furtună îngrozitoare și revărsarea apelor, nu de multă vreme. Astăzi, trăiesc, în corăbiile portului Canton, cam la 250 mii de suflete. Jumătate din populația Bucureștilor. „Populația corăbiilor” duce o viață ca totul deosebit de acelor de pe uscat. Dacă ei înțeleg graiul celor din oraș, vorbesc însă un dialect propriu, deosebit. Cu zecile de

mii oameni aceștia s'au născut, au crescut, s'au căsătorit, au alcătuit familii și și-au dat ultima suflare, fără de a părăsi corabia. Casele plutoare ale chinezilor, cum s'ar potrivi mai bine să fie numite aceste corăbii, de obicei, sunt construite în scopul de a transporta călători. În mijloc se află totdeauna o cabină, de circa 3 m. și 1/2 lungă și 2 lăți, în care încep 6, sau 7 inși și unde pot să doarmă în bună voie.

VIATA PE CORABIE

Spre a cerceta felul de trai pe care-l duc chinezii pe aceste corăbii, m'am hotărât să fac însumi o călătorie mai lungă, pe una dintre ele. Mi-am rezervat, în partea dinapoi a cabinei centrale, o încăpăre mică, de 2 metri lungime și 1 metru lățime, care nu conținea nici masă, nici pat, nici scaun, sau vre-un alt

APROAPE UN SFERT DIN POPULAȚIA ORAȘULUI CANTON TRĂIEȘTE PE APĂ

Zeci de mii de corăbii, din canalele râului Mărgăritarelor, sunt aduse la fărâș de fluxul mării. Când vine refluxul ele rămân pe uscat și corăbierii cu ajutorul unor scări primitive, se pot sui pe digul porturilor, spre a descărca mărfurile și a-și face afacerile comerciale.

gata, s'a desfășurat cu o repezițiune care nici nu poate fi concepută de un european. Într'un timp extrem de scurt, bucătarul a putut servi pasagerilor orez fiert, fierbințe, două feluri de legume, o mâncare de vițel și una de pește. Este o minune și

SUB EGIDA FENIXULUI

Corabia aceasta are drept deviză „adevărată putere” și are sculptat la proră, un fenix, drept emblemă. În felul acesta corăbierul proprietar, nădăjduiește să sfârșiască zilele cu bine, și să nu fie aruncat în adâncul mării, departe de strămoșii săi.

aproape o imposibilitate, faptul că toate aceste mâncări au fost pregătite în aceeași cratiță, unde a fost fiert orezul, și au fost servite toate deodată și foarte calde. Secretul acestui mod expeditiv de a face bucătăria, își găsește deslegerea în chipul următor: carnea și legumele sunt

PÂNZE RUPTE

Mulți dintre corăbierii chinezi au un anumit sistem de a găuri pânzele, așa încât—după credința lor—să călătoriască mai ușor. Se pare că teoria e adevărată, deoarece a fost adoptată și de unii corăbieri din alte țări.

preparate separat, la rând, și fiecare se așază într'o strachină. Se fierbe apoi orezul și când acesta a înflorit după cum se cere, strachinile care conțin carnea și legumele, aproape răcite, sunt așezate pe orezul cald, iar când călătorii vin la masă, mâncarea întreagă poate fi servită deodată și caldă.

După ce au fost serviți pasagerii, personalul corăbiei se adună în jurul bucătarului, ca fiecare să-și capete porția de orez și eventual o

MAXIMA VITEZĂ A MOTORULUI OMENESC

lingură de legume. Oamenii se așază pe vine, cu picioarele trase sub ei și stau în această poziție, vreme îndelungată, deși pentru un european ar părea extrem de oboșitoare. Sistemul cel mai bun de a în-

demna pe corăbieri la parcurgerea grabnică a drumului, este de a le făgădui o porție de carne de porc, în cazul când ar ajunge la vreme în locul dorit.

GOSPODINELE DE PE CORABII NU MERG LA PIAȚĂ

În diferitele corăbii, pe care le-am cercetat, am putut observa că, pe lângă marinarii angajați, se afla tot-

Deși, după lege, femeia chineză trebuie să fie supusă bărbatului, dansa e desul de isteasă spre a se abate dela această datorie. Subordonarea o arată mult mai mult față de soacră, decât față de bărbat. Un medic bătrân, care a trăit multă vreme în Canton, ne povestea că, foarte adesea, a fost chemat la căpătâiul femeilor tinere, sau al mamei, care s'au otrăvit, cu opiu,

DIN DECORAȚIUNEA CORĂBIILOR SE EVIDENȚIAZĂ SIMȚUL ESTETIC AL CHINEZILOR

deuna și câte o rudă bătrână, câte un bunic de obicei, al unuia sau altuia dintre proprietarii corăbiei. Se întâmplă adesea că un tânăr de pe o corabie își ia soția o fată de pe altă corabie, adesea și câte 2 sau 3 copii, dintre cari, dacă vreunul e prea mic, e legat cu o funie

spre a scăpa, nu de bărbat, cât mai ales de soacrele, care în China sunt pentru soții, ceea ce sunt în Europa pentru soți.

BĂRBAȚII PRIVESC, ÎN TIMP CE FEMEILE SE BAT

Angajamentele matrimoniale se

MII DE METRI DE LEMNE ALUNECĂ PE RĂUL MĂRGĂRITARELOR, ÎN APROPIERE DE CANTON

Deși în China pădurile au fost tăiate, din timpuri vechi, fără nici un fel de prevedere, se mai găsesc totuși, în interior, păduri de pini, în special, la sud de Yang-Tse-Kiang. Acești pini, legați în plute mari, alunecă pe râu în jos. Pe aceste plute, oamenii își așază adăposturile lor. Mergerea cu plutele este o operație adesea periculoasă, mai ales când apele se umflă.

subțire de mijloc și de marginea corăbiei, spre a nu cădea în râu.

Gospodăria, pe corăbiile chinezești, prezintă unele avantaje. Astfel în Canton nici o femeie nu-și

seamăna mult cu cele dela noi. Inițiativa o au de obicei părinții tânărului. Invoiala se face uneori direct, de cele mai multe ori însă, prin intermediul unei femei, care-și

TOATE NAȚIUNILE ÎȘI FLUTURĂ PAVILIOANELE ÎN APELE PORTULUI HONGKONG

Portul Hongkong nu este numai cheia de trecere către China de sud, dar totodată un loc de oprire al vapoarelor, care merg din răsăritul extrem spre Europa. De aceea, în apele acestui port, furnică tot felul de vapoare și de vase mari și mici, care aduc și duc mărfuri și pasageri.

trimite bărbatul la piață, după târgueli, căci piața vine la dansa acasă. Această piață e o corabie, pe care se găsesc toate cele necesare, dela orez și pâna la unelte complicate, sau stofele pentru îmbrăcăminte.

Prepararea bucatelor e simplă, și pentru că vasele nu se spală niciodată, singura îndatorire a femeii e să coase și să cârpească hainele bărbatului, care e dator, în schimb, să măture corabia și să spele podelele.

face o profesiune din aceasta. Dacă părinții fetei acceptă să-și dea fata, ei consultă imediat pe ghicitori, la fel cum fac și cei de pe uscat. Precizia ghicitorului, care are un rol hotărâtor, în determinarea căsătoriei, se face, luându-se ca temei zilele de naștere. Dacă bunăoară fata s'a născut în ziua consacrată găștei, iar băiatul în cea consacrată vulpei, orice tratative se rup, căci, din vremuri imemorabile, vulpile au fost dușmanele găștelor.

In viața familiară chineză, autoritatea este împărțită, așa încât foarte multe certuri pot fi evitate. Am fost martor la o întâmplare rară, pe corăbiile chineze. Femeia proprietarului de corabie și femeia fiului acestuia au hotărât separația domeniilor, asupra cărora aveau autoritate. Această separație nu s'a putut face fără ceartă și s'a ajuns, în cele din urmă, atât de departe, încât cele

DUMNEZEUL MÂNIEI SE OTĂRĂȘTE LA CEI PE CARI ÎI PERSECUTĂ ÎNTR'UN TEMPLU DIN PEKING

In China s'a dezvoltat o credință vrăjitorescă, taoismul, bazată pe credința că zeii trebuiesc imblânziți cu daruri, pentru ca să ferească de nenorociri pe credincioși. Chipul din ilustrația noastră întrușipează superstiția aceasta.

două femei au fost nevoite să-și arunce—lucru extrem de rar în China—una în capul celeilalte, strachinile de orez. Tatăl și fiul au înțeles însă că nu e treaba lor, să se amestece în cearta femeilor, și că cel mai înțelept lucru pe care îl au de făcut este să aștepte, ca cele două

înșine efectele acestei friei, pe când ne aflam pe țârmurile râului Ning-Po.

M'am deșteptat din somn, în strigăte îngrozitoare, care veniau de la o depărtare mică. Buimăcit de somn, nu mi-am putut da seama cărui fapt se datorește această gălăgie. După scurt timp, chemările și țipetele au încetat și totul s'a cufundat iarăși în liniște. A doua zi dimineață, vecinul de pe corabie mi-a explicat cele întâmplate: o corabie venia în jos pe râu, încărcată cu peatră. Corabia s'a ciocnit de alta și a început să se cufunde. Nici unul din oamenii echipajului în pericol nu știa să înoate, așa că au început cu toții să țipe după ajutor, implorând corăbiile, care treceau în sus și în jos pe râu, și dintre care unele erau însărcinate cu paza de noapte, să le dea ajutor. Nimeni n'a încercat însă să-i scape. Corabia s'a cufundat, împreună cu toți corăbierii neputincioși. Cei cari ar fi putut să-i ajute, socotind că dezastrul v'a fi fost provocat de demonii apelor, s'au ferit să vină împotriva acestor. Demonii hotărâseră ca marinarii să moară și

UN TIP DE CORABIE DE PE RÂUL TSIEN-TANG

orice încercare de salvare ar fi mărit mânia acelor și ar fi adus moartea asupra tuturor.

Chinezii de pe corăbii, nu numai că se tem de demonii apelor, dar sunt îngroziți și de spiritele celor cari au fost inecați de demoni. Aceste spirite, cred dânșii, umblă de colo, colo, în preajma locului unde s'a întâmplat tragedia, și-și răzbuună împotriva acelor cari nu le acordă respectul cuvenit.

INTRECERE ÎNTRE CURENTUL APEI ȘI FORȚA OMENEASCĂ

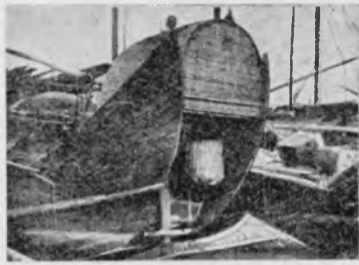
Adesea ori corăbiile trebuiesc trase de oameni, pe mal, împotriva curentului apei.

In provincia Fukein, există un loc, numit **cele unsprezece râuri**, unde se găsește o prăpastie adâncă. În această prăpastie, spun corăbierii, soarele nu poate străluci mai mult de un ceas pe zi, chiar în timpul verii. Se găsește aci un altar, ridicat în amintirea unui mandarin, care a căzut și și-a pierdut viața în acest loc. Trecând prin dreptul prăpastiei, corăbierii se opresc un moment în fața ei, și ard câteva firișoare de tămâie, spre a imblânzi spiritul celui mort.

CORABIILE CHINEZE TREBUIE SĂ AIBE OCHII

„N'ai ochi, nu poți să vezi, dacă nu vezi nu poți înțelege!” Pe această sentință se bazează existența ochilor, la corăbiile chineze. Acești ochi sunt caracteristici pentru toate corăbiile și vasele de pe fluviul Ning-Po.

Chinezii presupun că fiecare corabie are un spirit, care veghiază și de sigur că acest spirit are nevoie, nu numai de lopeți, cu care să vâslească, dar și de ochi, cu care să vadă direcția, așa ca să poată înconjura stâncile și locurile, în care s'ar putea împotmoli.

RĂCITORUL FAMILIEI

Spre a păstra peștele proaspăt, cele mai multe corăbii chinezești an atârnat, în partea dinapoi, un coș impletit, în care peștele introdus se menține mai multă vreme, rămânând în apă.

Am avut odată o adevărată petrecere când, încercând să acopăr ochii unei corăbii, cu nu țol, echipajul s'a împotrivit la aceasta, cu atâta înverșunare, încât era cât p'aci să mă svârlă în apă.

Balaurul (dragonul) corăbiilor are o zi, în care e sărbătorit și care, în China, e sărbătoare națională. În această zi, echipe de corăbii concurează între ele, pentru viteză. Sute de vase sunt frumos împodobite, în tot felul, mulțimea îmbrăcată în haine de sărbătoare se adună pe țărm și privește întrecerea, cu mai mult interes chiar, decât privesc americanii la luptele de box. Învingătorii în aceste întreceri sunt acoperiți de flori și de daruri și sărbătorii prin ospețe. De sigur că faptul va impune și mai mult dacă vom observa că obiceiul datează de aproape 2500 de ani.

Corăbiile—balauri sunt, adesea ori, proprietatea bisericilor, și după fiecare serbare sunt îngropate în pământ, unde stau până în anul următor, când sunt scoase din nou.

Corabia-Dragon, al cărei strămoș a fost probabil prora malaieză, are o lungime între 7 până la 30 de metri. Ciocul corăbiei are forma unui cap de balaur, iar trupul este săpat pe ambele părți, în culori vii.

In afară de transportul de mărfuri și de călători, corăbiile chineze duc în fiecare an un număr mare

stei mii de ghețării. Aceste ghețării sunt pivnițe săpate adânc în pământ; pământul scos, fiind îngrămadit deasupra și acoperit cu paie. Echipele de pescari își umplu corăbiile cu ghiață, din aceste ghețării, și pleacă pe apă, vreme de o săptămână.

Metoda cea mai originală de prins peștii în China, este de sigur aceea a zăgazurilor sau stăvilărilor. Acestea au o lungime de câțiva kilometri, și formează zigzaguri triunghiulare, cu vârful ascuțit în spre mare. Ele sunt așezate pe țărmul apei. In partea de sus a acestor zăgazuri, în colțuri, se găsește plasa. Valurile mari trecând deasupra acestor zăgazuri, când se retrag, lasă peștii în ochiurile plășilor. La fiecare 12 ore pescarii vin cu roabele la zăgazuri și culeg peștii prinși până atunci. Peștii sunt apoi vânduți corăbierilor, cari îi transportă în piețele orașului.

Am putut vedea mai de aproape aceste zăgazuri interesante pentru prinsul peștilor. Eram în drum spre insula Putho, unde urma să particip la sărbătorirea aniversării zeiței Milei. Această zeiță are trei aniversări pe an, cu scopul de a ușura vizita pelerinilor și de a oferi mijloace de câștig templului. Marea Internă a Chinei, era transparentă și strălucia în razele vii ale apusului de soare. Cerul era senin și nimic

DUPĂ O CĂLĂTORIE VIJELIOASĂ CORĂBIERII USUCĂ PÂNZELE LA ODIHNĂ

Arareori chinezul vopsește corabia sa. Adesea ori însă el o unge cu un ulei vegetal, care s'o apere împotriva putrezirii.

nu prevestea ploaie sau furtună apropiată. Deoarece zeița Milei obișnuiește să-și sărbătorească aniversarea cu un vânt puternic (Ti-Fon), spre a arăta puterea sa cea mare și a impune respect, celor cari străbat mările, conducătorul corăbierilor ne-a sfătuit să ne adăpostim peste noapte, în vreun port mai mic, căci în ziua următoare va fi furtună. Sfatul său n'a fost ținut în seamă și, în ziua următoare, am avut prilejul să ne convingem cât de bine ar fi fost dacă îl ascultam. Cu mult înainte de a se lumina de ziuă, fără de veste, cerul s'a înnoțat, marea a devenit furioasă, ca și când ar fi fost frământată de demonul mâniei. Eram cam la 2 kilometri de mal. Valurile au început să isbească cu furie în pereții corăbiei noastre, legănând-o, în dreapta și în stânga, de pară că ar fi fost un om beat.

EXPORT OMENESC

Corăbierul și-a așezat prăjina în umăr și, ținându-se de marginea corăbiei, el o mână împotriva curentului, sprijinind celalt capăt al prăjinei în fundul apei.

Fără îndoială că o corabie modernă s'ar fi cufundat.

După o jumătate de zi de frământare, vreme în care mărturisesc că am trecut prin emoții mari, corabia noastră a fost aruncată de valuri și izbită de unul din aceste zăgazuri de prins pești. Ori de câte ori valurile înaintau în spre mal, corabia noastră se lovia de acest zăgaz, amenințând să ne răstoarne. Stăteam pe puntea corăbiei, aproape de

o luntre mică, cu fundul lat, așteptând ca dintr'o clipă într'alta să fim zvârliți în mare. La un moment dat, un val, după ce ne-a depărtat mult de mal, așa încât socotiam că niciodată nu vom mai veni la țărm, ne-a asvârlit de partea cealaltă a zăgazului. După o zi de luptă disperată cu valurile, în cursul nopții, marea s'a liniștit și, a doua zi, ne-

FABRICAREA CHITULUI DE CORĂBII PE YANG-TSE-KIANG

In apropiere de Haimen se găsește un fel de scoici care, arse în gropi, produc un soi de var. Acesta amestecat cu ulei vegetal dă un mastic bun pentru corăbii.

am trezit pe un lan nămolos, de parte de țărmul mării.

Din fericire, nu departe de noi, curgea un pârânaș, care ducea spre mare. Cu 20 de Kuly am putut să ne săpăm un canal, până la acest râuleț și, trei zile mai târziu, am ajuns iarăși în largul mării. In timpul acestor trei zile, am putut vedea cât de bine se prinde peștele, cu ajutorul zăgazurilor.

Deși și aci se gădesc pirați, meseria aceasta nu are în mările chineze atâția adepți, ca în alte părți. De obiceiul comerțului corăbierilor merge bine, chinezii se mulțumesc cu puțin și recurg la piraterie numai când sunt amenințați cu foamea, sau nu pot rezista ispitei.

E adevărat că într'o vreme, de demult, pirații s'au înmulțit pe coasta chineză așa fel încât împăratul a fost nevoit să intervină. Dânsul a soluționat problema cu un singur

CASELE GARE ALUNECĂ

Privim drept o minune faptul că americanii au reușit să mute case întregi, dela un loc la altul. Cu cât ar trebui să ne minunăm mai mult că din timpuri străvechi chinezii au găsit mijlocul de a se strămuta viața întreagă, pe cursul apelor. Cele mai mici râuri slujesc chinezului drept teren pentru clădirea casei lor.

gest: a dat ordin ca toate porturile dela mare, să fie mutate cu 30 de km. în interior. Drept urmare a acestei hotărâri împărătești, orașe mari, au fost aduse înlăuntrul țării săpându-se canale enorme. Casele vechi au fost părăsite, iar zidurile care înconjurau orașele dărâmate. Alte case și alte ziduri au fost ridicate, ca să se îndeplinească hotărârea Fiului Ceresc. Locurile unde odinioară au fost orașe, au rămas posturi de observație, slujind totodată ca fortărețe, așa încât n'a mai fost puțință ca pirații să năvălească, fără să fie observați. Așa se explică de ce nici astăzi nu se gădesc porturi pe coasta Chinei.

CALDĂRI ORIGINALE

Corabia aceasta își are bidoane făcute într'un mod puțin obișnuit. O împletitură de fibre de bambus e captușită cu o hârtie pergament și astfel poate ținea apa, sau alte lichide, având o capacitate de 40 până la 60 de litri.

femei să-și aranjeze singure neînțelegerea dintre ele. De aceea fiecare a stat liniștit, înapoia rogojinei sale. Mai bine să se prăpădiească câteva strachini, decât să-și turbure dânșii pacea.

DEMONII APELOR ÎMPIEDECA SALVAREA CELOR AMENINȚAȚI SĂ SE INNECE

Îngăduirea înțeleasă în acest fel, o îngăduie chiar a celor neîngăduite, care umește de sigur pe occidentalul subtil și nervos, face ca chinezul să trăiască liniștit, temân-

APARATOARE ÎMPOTRIVA CIOCNIRILOR

Din ilustrație am putea crede că 2 corăbii sunt într'una. De fapt este vorba de aparatoare împotriva ciocnirilor câteva bărne din lemn neociplit, se unesc într'una și formează un scnt, dintre cele mai rezistente.

du-se doar de singura putere, a demonului apelor. Pe cât de mare este liniștea sa, în toate împrejurările vieții, pe atât de mare este și teama de această forță supranaturală. Odată am avut prilejul să constatăm

CITIȚI
 în numărul viitor al
 „Realității“ urmarea
 reportajului asupra
 „Vieții în China“,
 „Școala și pressa
 la poporul galben“

Prin cea mai barbară regiune de pe glob: Noua-Guinee

CITITORUL știe că înainte de războiu, Noua-Guinee, cea mai mare insulă din lume, aparținea Angliei, Olandei și Germaniei.

Partea germană, cunoscută sub numele de Țara Împăratului Wilhelm, fu ocupată în Septembrie 1914 de forțele australiene. Ea a rămas sub stăpânirea englezilor și va fi, probabil, anexată teritorului Papua (sau Papuaasia), care e partea britanică a insulei și administrată de guvernul Federației australiene.

Germanii, care posedau acest vast teritoriu dela 1884, au încercat să-l colonizeze dar n'au reușit. Mai multe societăți, care vroiau să facă plantații, s'au ruinat. În fața unei populații indigene de trei sute de mii suflete, nu erau mai mult de trei sute de albi, cuprinzându-se în această cifră funcționarii și soldații.

Interiorul insulei n'a fost explorat. Germanii se mulțumeau numai să privească de departe — foarte departe! — lanțurile munților ce se înșiră pe acest teritoriu, și a căror vârfuri se înalță peste patru mii de metri. Așa că nu e bine cunoscut decât litoralul acestei mari insule. Câteva porturi, relativ importante, există în Papuaasia (partea engleză). Cât despre partea veche germană nu posedă decât trei, din care cel mai important este Madang, cu trei sute locuitori.

Astfel se prezintă vastul teritoriu care, deabia în anii trecuți, a fost explorat de către căpitanul Frank Hurley, secondat de savantul Ma Culloch.

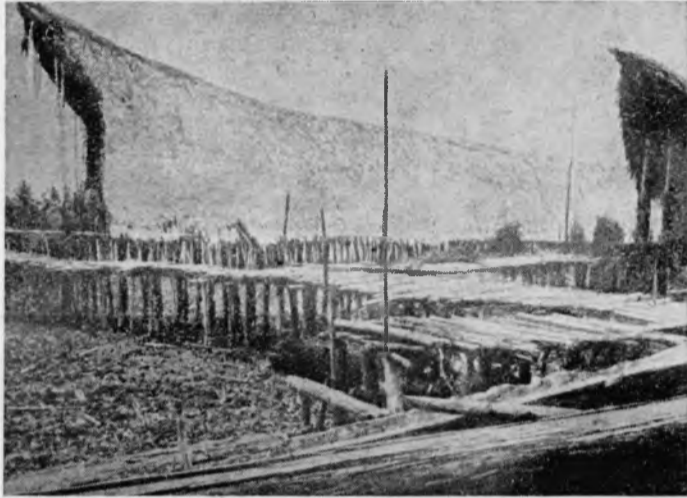
În timpul marelui războiu căpitanul Hurley a fost fotograf oficial al armatei australiene, și e cunoscut în Europa prin operele sale. Sperăm deci că cititorii noștri vor aprecia cum trebuie valoarea științifică a documentelor și detaliilor ce publicăm.

Căpitanului Hurley i-a venit geniala idee de a întreprinde, în expediția întreprinsă, două puternice hidroavioane. Astfel avu posibilitatea de a se apropia perfect de satele sălbăteșilor, aparate, de jur împrejur, numai de mlaștini și ape stătătoare.

Apariția acestor „paseri” uriașe, capabile de a transporta oameni, au impresionat atât de puternic pe sălbateci, cari nu mai văzuseră până atunci aeroplane, încât au considerat pe Hurley și însoțitorii săi, ca niște puternice genii servite de animale monstruoase. Sgomotele puternice ale motoarelor i-a impresionat considerabil. Pentru a îmblânzi furia „Geniilor Aerului”, sălbatecii, după sfaturile vrăjitorilor lor, le-au făcut sacrificii de porci, singurele

După cum se poate bine distinge, în această ilustrație, colibe indigenilor sunt construite pe bărne mari băfute în apă. Acoperișurile lor sunt făcute din frunzele unui palmier special insulei, frunze ce nu putrezesc și care pot rezista mai mulți ani tuturor intemperțiilor anotimpurilor.

Aceste locuințe lacustre putem spune că sunt pe nedrept numite colibe, unele din ele fiind foarte spațioase și bine construite. Un exemplu în acest sens vi-l prezintă a doua fotografie. Aceasta e o casă, aproape un palat, construită deasemenea pe pari bătuți în apă, lungă de optzeci metri și destul de spațioasă. În față este „camera de con-

siliu”, atât de largă încât pot sta în voc mai multe sute de persoane. În fund este „templu”, unde accesul e interzis sub pedeapsa cu moartea, femeilor, tinerilor neinițiați în misterele tribului și — natural — streinilor. Acest „templu” se compune dintr-o sală fără ferestre, lungă de aproape șaptesprezece metri, largă de cinci și înalță de trei metri și jumătate.

Celelalte locuințe au, în general, o lungime cam de zece metri, pe cinci sau șase lățime.

În „camera de consiliu” se adună fruntașii tribului și țin sfaturi; iar în „templu” preoții satului păstrează idoli tribului, niște monstruoși crocodili (făcuți de ei) cu picioare lungi și o gură enormă în care încape un om. Câțiva din acești idoli se pot observa destul de clar în a treia ilustrație.

Sub acești idoli sunt așezate niște pachete lungărețe (se distinge, puțin, unul, între picioarele crocodilului din stânga) ce conține, fiecare, câte douăzeci de plăci de lemn, lungi de 25-35 centimetri și găurite la unul din capete. Prin aceste găuri,

reuească a lua fotografiile cu magnesiu pe care, cum am mai spus, le reproducem odată cu acest articol.

Savantul Ma Culloch ținea foarte mult să obțină câteva din acele plăci de lemn. Mai mulți dintre fruntașii tribului au acceptat de a-i vinde asemenea obiecte dar cu condiția să dea, în locul unui pachet, un cușit mare pe care să-l deponă chiar exploratorul între picioarele idolului „profanat.” Dar majoritatea războinicilor s'a opus tranșantului așa că a trebuit să se reia dela capăt tratativele.

Pentru ași ajunge scopul, căpitanul oferi fiecărui notabil câte un pachet de tutun. Ei se întruniră din

indigen, necăjit de tânăra sa femeie care-și avea și ea „nervii” ei, sări la ea și o bătu atât de sălbatec, cu o bucată de coral, încât muri după câteva clipe.

— Mă vei urma până la Korupan (satul unde sunt autoritățile engleze), ordonă doctorul. Acolo se va regula chestiunea.

— E regulată, replică papuasul, numit Languisi.

— Trebuie să fie regulată de lege!

— Regulată și de lege, odată ce femeia mea e moartă.

Și, păstrându-și calmul, ucigașul explică cum victima sa n'a suferit decât o singură dată (moartea), pe când el — contrar dreptății! — a suferit în viața sa trei pedepse: 1) batjocura femeiei sale, 2) a cumpărat-o pentru doi porci și timp de doi ani, i-a lăsat toată libertatea, 3) a fost pus și la închisoare!

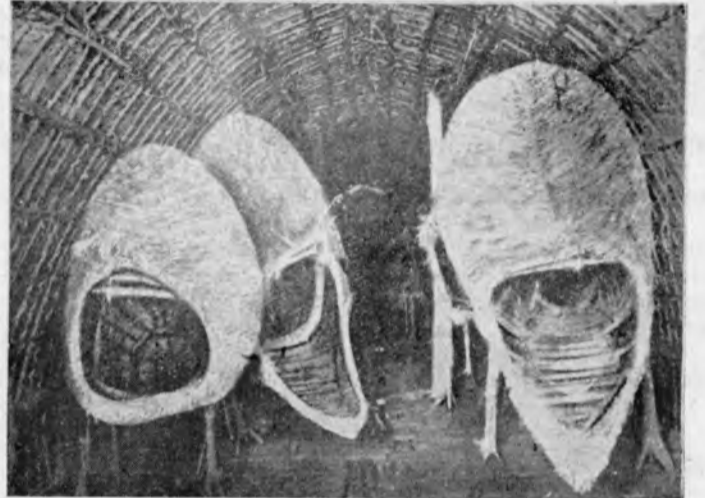
Astfel că nu avea nici o remușcare după asasinarea tinerii sale fe-

ta va muri noi vom putea găsi mâncare pentru tine.

Și, arătând pe bătrâna care dormea la umbră, puse în mâna copilului o secure și-i arată în ce parte a capului trebuie să lovească pentru ca să moară! Și copilul ascultă!... Apoi tot notabilii îl dădură pe mâna jandarmilor acuzându-l că a asasinat pe bătrâna femeie! Dintr'o singură lovitură ei au scăpat de două guri pe care trebuiau să le hrănească!

Asupra canibalismului care persistă încă, cu toate eforturile autorităților coloniale de a-l șterge din obiceiul poporului, autorul dă numeroase exemple din care vom extrage câteva.

El citează pe locuitorii unei mici insule numită Watuno care, din lăcomia lor după carne omenească, au distrus, în câțiva ani, un trib vecin cu ei. Puținii supraviețuitori care mai rămăseseră au fost trans-

mei! Pentru trei pedepse suferite, a aplicat doar una singură! Așa dar era perfect convins că a făcut dreptatea cum trebuie, după legile rasei lor!

Și ce legi grozave! Ele nu respectă nici bătrânețea și nici legăturile de rudenie! Imdată ce bătrânii ajung, sub povara anilor, într'o stare de slăbiciune, sunt condamnați la moarte!

La unele triburi se fixează dinainte ziua funeraliilor! Nu importă dacă la data fixată bătrânul e viu sau mort! Sunt conduși spre mormântul decurând făcut și culcați de vii, după un ceremonial foarte complicat. Proprii săi copii aruncă peste el pietre și nisip, în timp ce poporul calcă cu picioarele, jucând și cântând! Oribilul obicei apare atât de normal, atât de natural, la acești sălbateci, încât condamnații, aproape toți, merg și se așează singuri în mormânt!

În alte districte, cum este arhipelagul Bismarck, care depinde geograficește și etnograficește de Noua-

Guinee, bătrânii sunt închiși în niște colibe anume făcute în mijlocul junglei unde mor în chinurile grozave ale foamei și setei.

Doctorul Cilento povestește următoarea nostimă întâmplare într'un sat de pe coasta occidentală a Novei-Irlande. Un copil de nouă ani fu luat la bătaie de fruntașii satului pentru motivul că, întocmai ca și bătrâna lui bunică, mâncău toată ziua fără să aducă vr'un folos tribului.

— Nu putem să vă întreținem pe amândoi, spuse un șef. Unul din doi trebuie să dispară. Dacă bunica

Guinee, bătrânii sunt închiși în niște colibe anume făcute în mijlocul junglei unde mor în chinurile grozave ale foamei și setei.

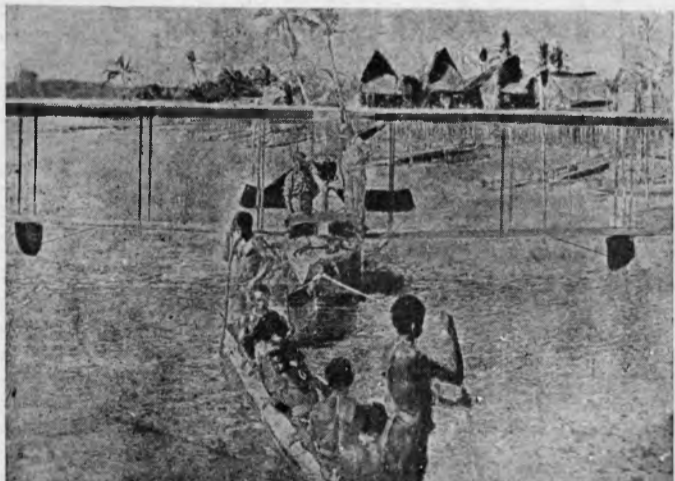
Doctorul Cilento povestește următoarea nostimă întâmplare într'un sat de pe coasta occidentală a Novei-Irlande.

Un copil de nouă ani fu luat la bătaie de fruntașii satului pentru motivul că, întocmai ca și bătrâna lui bunică, mâncău toată ziua fără să aducă vr'un folos tribului.

— Nu putem să vă întreținem pe amândoi, spuse un șef. Unul din doi trebuie să dispară. Dacă bunica

Nu de mult, scrie autorul, un comerciant american căzu victimă excesului său de încredere. Într'o după amiază, foarte călduroasă, goeleta sa ancorază în fața unui sat unde credea că va găsi oameni cum se cade. Se dă jos și înșiră marfa pe plajă. Suferind prea tare de sete cere să i se aducă o nucă de coco. Un indigen îi satisface dorința întinzându-i nuca pe care o despicase cu o lovitură de cușit. Apoi, cu acelaș instrument, lovi în ceafa americanului în timpul când bea conținutul!...

(Urmare pe pag. 7)

animale domestice din insulă. În prima fotografie ce reproducem se poate vedea, pe capătul dinainte al mașinei, una din vecimie adusă de o delegație a satului.

Fotografiile ce expunem sunt luate la Kaimari, cel mai mare sat din Papuaasia, ce ocupă centrul unei mlaștine lată de 80 kilometri, și în comunicație cu marea. Dat fiind că nici un explorator n'a mai prezentat vederi luate de prin acele părți, atragem cititorilor noștri atenția asupra acelor ce le oferim în numărul de azi, ele constituind o raritate.

preoții (sau mai bine zis vrăjitorii) trec o sfoară apoi, cu o mare iuteală, învâriesc prin aer cele douăzeci tăblițe de lemn care produc un sbârânit puternic ce seamănă cu mugetul unui taur. Aceste sgomote se aud dela o mare depărtare și răspândesc groaza printre creduli indigeni care cred că e vocea unui geniu, pe cât de puternic pe atât de răufăcător.

A trebuit multă discuție, negocieri, viclenie, îndrăzneală și dibăcie, din partea exploratorului ca să poată pătrunde în această sală „sfântă a sfințelor” și mai ales să

nou în consiliu și, Hurley, avu de data aceasta ocazia să ia o admirabilă fotografie, un document unic: pentru prima dată ni se înfățișează canibali din Noua-Guinee adunați la sfat. Exploratorul obținut permisia de a lua acest clișeu numai după ce a oferit câteva kilograme de tabac și câțiva saci de orez. Scuturile și arinele lor sunt atârnată în pereții colibei.

Însfârșit, după interminabile discuții, preoții dădură voe exploratorilor de a extrage câte o placă sfințită, din fiecare din cele douăzeci de pachete, dar numai în schimbul a douăzeci pachete de tutun și doi saci de orez. Ma Culloch desfăcu succesiv cele douăzeci de pachete luând câte un exemplar din fiecare apoi le înveli într'o frunză de palmier. Când au eșit afară, preoții și războinicii se îndepărtară cu groază iar obiectele sfinte au fost învelite în niște împletituri de papură spre a nu fi văzute.

Pentru ce atâtea precauții? Pentru că oricine are nenorocirea de a privi unul din aceste obiecte „sfinte” moare numaidecât în chinurile groznice! Aceasta e credința populară.

Am spus mai sus că locuințele sunt clădite pe piloți înfipti în mlaștinele mari. Când apele se retrag, terenul rămâne acoperit de un strat gros de măr unde nimeni nu are curajul să pună piciorul. Pentru a asigura comunicația, locuitorii au construit — tot pe stâlpi — un fel de șosea-pod mare ce traversează întreg satul și a cărui tablier e făcut din trunchiuri de manglier care, foarte adesea, sunt putrede și cedează sub greutatea unui singur om. Un asemenea drum se observă foarte bine în fotografia a doua. Dela această stradă centrală pleacă punți înguste ce duc la fiecare locuință. Vai de acela ce face un pas greșit sau se întoarce noaptea acasă! Va cădea în mlaștina moale și puturoasă unde va muri asfixiat.

Medicul australian R. Cilento care a petrecut mai mulți ani în Papuaasia, publică o lucrare în care descrie pe larg obiceiurile acestui popor. De aceia țin să completez articolul cu câteva indicii asupra unor obiceiuri ale papuasilor, extrase din cartea numită autor.

Acesta menționează că ei nu au aceleași noțiuni ca noi despre bine și rău, și nu pot înțelege nimic din legile noastre și felul nostru de a face dreptatea.

Chiar în prezența doctorului, un

DOI FRAȚI, DOUĂ MENTALITĂȚI

Umbra și Lumina

Lordul Northcliffe și Lordul Rothermere

În pădure se înalță un copac falnic, care-și întinde ramuri puternice și impresionează prin semeția sa. O plantă de nimic, o iarbă parazită își înfinge ca niște ventuze, rădăcioare moi, în crângile puternice ale copacului și vei vedea înverzind, în timpul iernii, hrănindu-se din seva adunată de copac, vâscul, care prin el singur nu înseamnă nimic.

Cei doi frați Lordul Northcliffe și Lordul Rothermere sunt asemenea copacului și vâscului din pădure. Unul e stejarul semeț, omul care a știut să se înalțe prin calitățile și virtuțile sale, care a știut să devină un conducător de oameni, un organizator cum sunt puțini, un Napoleon al gazetăriei. Celalt s'a cățărât pe gloria fratelui său, a luat dela acesta renumele de-a gata și vrea să rămână nemuritor, tocmai prin ceace ar fi însemnat scăderea celuiilalt.

Alfred—Charles—William Harmsworth, cum era numele Lordului Northcliffe, înainte de a căpăta titlul de nobleță, s'a născut la 1865 în apropiere de Dublin, dar întotdeauna i-a plăcut să se știe că el nu este Irlandez, ci are o origine Scoțiană. Foarte curând s'a manifestat vocația pe care o avea: la vârsta de 5 ani, după ce familia sa venise la Londra, micul Alfred căpăta, în dar, o presă de tipografie,

ca un non-sens, i-a adus curând un beneficiu anual de 50 de mii lire sterline.

În 1894, Alfred Harmsworth cumpără un ziar de seară, care era pe pragul falimentului, **Ewening News**. Dânsul își asociază în această întreprindere și pe fratele său, Harold Harmsworth, lordul Rothermere de

Lordul Northcliffe

mai târziu, spre a da și acestuia o ocupație.

Geniul ziaristic al lordului Northcliffe reușește să învieze ziarul pe moarte.

La 4 Mai 1896 Alfred Harmsworth lansează gazeta **Daily Mail**, prima în Anglia, care se vinde cu 5 bani.

său era făcut Lord Rothermere, profitând, și de astă dată, de recompensa cuvenită marelui ziarist, care era Alfred.

Puțin mai târziu Lordul Northcliffe scoase o ediție franceză a lui **Daily Mail** și a cumpărat o parte din insula Terra-Nova, partea acoperită cu păduri virgine, fondând aci cea mai mare fabrică de hârtie. Cu multe greutăți Lordul Northcliffe a putut face ca întreprinderea sa să ajungă la prosperitate. Dar în cele din urmă el triumfă. Atunci i s'a dat numele de Napoleonul gazetăriei. Lordul Northcliffe a ajuns gurând șeful ziarismului, recunoscut de toți. Mai târziu suferind o înfrângere, într'o luptă cu o revistă concurentă, Lordul Northcliffe a lăsat fratelui său conducerea revistei **Daily Mirror**, pe care o fondase și pe care o iubia mult. Din nou i-se dădea astfel lordului Rothermer, de-a gata, mijloacele de a se face renumit.

În timpul războiului Lordul Northcliffe a fost un titan al Antantei, a luptat pentru înțelegerea între Franța și Anglia, împotriva absolutismului german și puterii stăpânitoare habsburgice, pentru libertatea națiunilor. Loviturile lui împotriva dușmanilor au fost groaznice. Nu s'a mulțumit să conducă Anglia, întreagă, răsturnând pe toți acei miniștrii cari i se păreau că nu luptă cu destulă înverșunare, cum a fost Lordul Kitchener, Asquith, dar organizând înapoia frontului o propagandă formidabilă, a făcut ca Germania și puterile centrale să alunece către descurajare și către revoluție.

În 1919 a început o campanie violentă împotriva tendințelor germanofile ale lui Lloyd George.

Dar Lordul Northcliffe era surmenat și după o călătorie de odihnă, de 9 luni, în jurul lumii, se îmbolnăvi și muri în Iunie 1922.

Și n'au trecut decât câțiva ani dela moartea acestui om mare și fratele său, care s'a ridicat pe gloria celuiilalt, lordul Rothermer, caută să dărme ceace s'a înfăptuit cu atâtea jerfe. Lordul Northcliffe a luptat pentru pacea mondială și așezarea temeinică a popoarelor, pe baza principiului naționalităților. Lordul Rothermere vrea să devie celebru, provocând alte războaie, care să nimicească ceace s'a făcut.

De sigur că nimeni nu se poate impresiona de acțiunea unui orgolios șiret. Între statele mari nu se găsește nici unul, care să dea atenție insanităților debitate de lordul Rothermere, care spre a fi pe plac unguirilor pretinde schimbarea tratatelor de pace. Maghiarii singuri se agață de acest vâsc, fără să-și dea seama că rădăcinile lui sunt ventuze slabe, vârâte în crengile puternice, ale celui care a fost Northcliffe. Agățându-se de dânsul, ei riscă să se prăvălească și mai adânc, de cum i-a răsturnat politica lor de veacuri.

(Urmare de pe pagina 6)

Ne oprim însă aci cu exemplele. Acelea ce le-am citat sunt suficiente pentru a demonstra că rolul civilizației e departe de a fi terminat în această parte a globului!

Și se înțelege dela sine că toate aceste obiceiuri sunt cu toată severitatea pedepsite. În prezent pa-pușii se fereșc de a mai asasina, ca înainte, albi: misionari, exploratori, comercianți, etc. pentru a-i mânca. Aceasta numai de frica cano-nierelor care ar nimici într'o clipă satul culpabil. Dacă s'a dovedit de autorități că într'un sat s'a mâncat carne de om, frunțașii sunt împușcați, iar locuințele distruse. Grație acestor măsuri cazurile de canibalism sunt în scădere și, sperăm, că încurând vor dispărea.

După Capitania Harry
Al. Th. Drob.

„Realitatea“ în 12 pagine

Bunavoința pe care marele public a arătat-o „Realității Ilustrate“ ne-a îndemnat să ne străduim a scoate revista în condițiuni tot mai bune, cu un material tot mai ales, cu ilustrațiile cele mai interesante.

Astăzi cadrele revistei au devenit prea înguste, pentru cerințele cititorilor. În consecință cu începerea dela 1 Septembrie cor. „Realitatea“ își va mări formatul, va apărea în 12 pagini și va conține următoarele rubrici:

Actualități ilustrate.

Ale noastre...

Buletin Săptămănal.

Politica în caricaturi.

Pagina de morală și filosofie populară.

PAGINA TEATRALĂ ȘI ARTISTICĂ.

Pagina științifică.

O nvelă tradusă din cei mai buni autori.

PAGINA SPORTIVĂ.

Hazuri și glume, viața veselă.

CRONICA CINEMATOGRAFICĂ.

Aș vrea să știu...

RUBRICA JOCURILOR ȘI A PROBLEMELOR.

Din lumea largă...

CONCURSURILE „REALITĂȚII“.

Curcizități ilustrate.

Toate rubricile și paginile vor fi ilustrate, căci suntem conduși de principiul că nimic nu e mai instructiv, mai sugestiv și mai recreativ ca imaginea.

Prețul revistei noastre dela 1 Septembrie va fi de 7 lei.

Suntem convinși că cititorii aprecind silințele noastre de-a face din „Realitatea“ o revistă pe gustul tuturor, o revistă care să fie mândria tehnicei românești, ne va acorda și de acum înainte solitudinea sa.

REVISTA „REALITATEA ILUSTRATĂ“ NU TREBUIE SĂ LIPSISCA DIN NICI O CASĂ DE ROMÂNI.

AȘ VREA SĂ ȘTIU...

Cele șapte minuni ale lumii

ÎNTR'UNUL din numerile noastre trecute, înșirând cele șapte minuni ale lumii am notat printre ele, din eroare, Biblioteca din Alexandria în loc de Farul din Alexandria. Un cititor ne atrage atenția asupra acestei erori. Dacă din punct de vedere al importanței, Biblioteca din Alexandria este o minune mult mai mare decât Farul din acelaș loc, din punct de vedere istoric suntem dator să facem cuvenita rectificare.

Puteți oare răspunde care au fost cei mai însemnați nouă oameni din lume?

NIMIC nu este imposibil. Nu nouă, dar de nouă ori nouăzeci și nouă de oameni importanți în istoria omenirii i-am putea înșira aci, la rând. Ca să satisfacem curiozitatea cititorului nostru, vom înșira la întâmplare nouă oameni mari ai lumii, rămânând ca dânsul să-și completeze lista și eventual să înlocuiască pe unii cu alții: Moise, Budha, Confucius, Christos, Pla-

ton, Socrate, Aristotel în lumea ideilor. Pitagora, Volta... ne oprim pentru că am împlinit numărul nouă.

In ce și cum se prinde bioxidul de sulf, care iese din apele minerale?

BIOXIDUL de sulf sau anhidrida sulfurică este fumul care se formează când arde pucioasa, în aer. În multe ape se găsește acest gaz, care are un miros înțepător înecăcios și e lipsit de culoare. Dacă prindem gazul, care se desvoltă când arde pucioasa și îl conducem într'o soluție de sodă caustică (leşie), atunci bioxidul de sulf se va uni cu soda caustică și va forma sulfid de sodiu, o substanță care, când e uscată, formează o sare albă. Se poate prinde bioxidul de sulf și în lapte de var, proaspăt pregătit. În acest caz se produce sulfid de calciu.

Atât sulfidul de sodiu cât și cel de calciu, când sunt tratați cu un acid, cum ar fi acidul clorhidric (spiritul de sare), formează la loc gazul bioxid de sulf.

CONCURSUL FOTOGRAFIC AL „REALITĂȚII“

Schitul dela gura peșterii „Ialomicioara“

Fotografie luată din năuntru peșterii.

D. I. Bouculescu din Ploești, care ne-a trimis această fotografie a obținut premiul săptămănal de 500 lei.

Această fotografie e reproducă după o carte postală ilustrată, răspândită în Ungaria în milioane de exemplare, în mod gratuit. Prin câteva rânduri, pe verso fotografiei, publicul maghiar e îndemnat să adreseze mulțumiri lordului Rothermere pentru ca acesta să fie încurajat să continue propaganda războinică în răspânditele sale ziare.

În miniatură. Mai înainte de a ști să scrie, copilul știa să compună fraze și bucați înregi, cu jucăria sa. La 13 ani, redacta o revistă pe care o imprima singur, pentru colegii săi de școală. La 14 ani, un ziar mic îi plătia articolele; iar la 17 ani era secretar de redacție, la o gazetă pentru copii, unde primia 35 de lei pe săptămână, o sumă importantă pe atunci. Dar Alfred era fiul cel mai mare al unei familii de 14 copii, cu mijloace restrânse, și trebuia să-și petreacă nopțile, ca să scrie și pentru alte gazete. Curând își înțetri veniturile, dar își pierdu sănătatea. Amenințat să se îmbolnăvească de piept plecă în provincie.

Prima întreprindere importantă a lui Alfred Harmsworth a fost **Answers**, care, deși prietenii o socotiau

Foarte curând **Daily Mail** ajunse la un tiraj mare: 700 de mii de exemplare, înainte de 1900. Directorul ziarului știa să prevadă evenimentele ca nimeni altul. Chiar dela începutul apariției ziarului dânsul a prezis că automobilul va revoluționa industria transporturilor. La fel, mai târziu, a arătat o încredere nemărginită în dezvoltarea aviației, care a găsit în el un animator. Războiul mondial l-a prevăzută încă în 1912, așa încât s'a gândit că va fi nevoie de un depozit mare de hârtie pentru gazeta lui și a prevăzută acest război întocmai astfel, cum s'a desfășurat.

Alfred Harmsworth a fost făcut nobil în 1914, a căpătat un loc în camera Lorzilor și titlul de Lord Northcliffe. În acelaș timp, fratele

DIN TOATĂ LUMEA

România pitorească

(Serviciul fotografic al „REALITĂȚII“)

CEL MAI LUNG ȘARPE DIN LUME, DIN CĂȚI AU FOST PRINȘI

Egipțeană Romană Renașterea 1875 1900 1927 1937

VECINIC SCHIMBĂTOARE SAU UNDE MERGEM?

Toată imaginația pe care o are femeia, o întrebuințează exclusiv la împodobirea trupului ei. Meru nemulțumită, ea schimbă moda.

Ilustrația noastră pune laolaltă moda dealungul veacurilor.

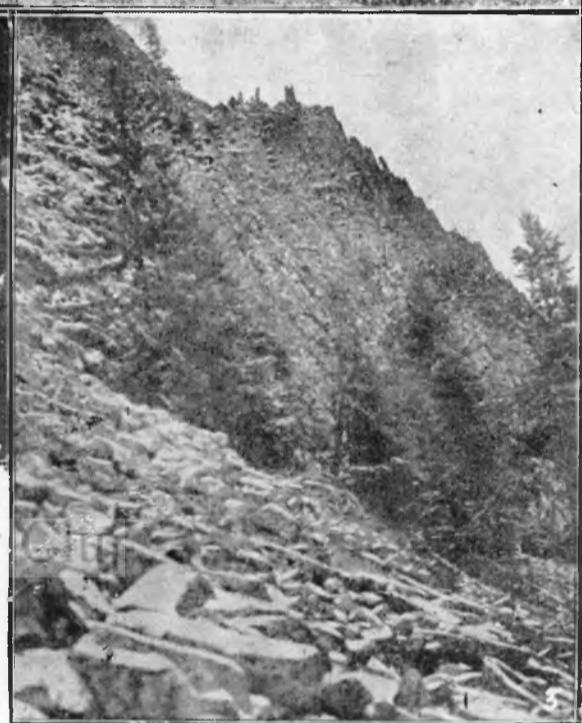

SĂ AI 12 FETE...

Nici nu-i minune că pe pământ sunt mai multe femei decât bărbați, dacă vor fi numeroși cei cari ca d. și d-na Joyce Fitzgerald, își îngăduie luxul de-a avea 12 fete. Ilustrația noastră le reprezintă în ordine, între fericiții părinți: Vivian de 2 ani; Eunice, 4; Ota, 5; Natalie, 6; Lorraine, 7; Josephine, 9; Dorothy, 10; Martha, 13; Louise, 14; Hannah, 16; Elsie, 17.

1. O gospodărie românească în Răcăței (munții Gi-lăului, jud. Cluj). 2. Vârful Detunatei (Munții Apuseni). 3. Crișenii joacă la târgul de fete de pe muntele Găina (Munții Apuseni).

UN STUDENT TÂNĂR

Adam Berry, un fermier din Iowa (Statele Unite al Americii) e în vârstă de 70 de ani. După ce și-a întrerupt studiile, vreme de 60 de ani, s'a hotărât să le reinceapă de unde le-a lăsat și din anul acesta a început să urmeze liceul, cu gândul să ajungă student al universității din Chicago. — Ii urăm viață lungă spre a-și atinge ținta.

CITIȚI ȘI PĂSTRĂȚI

REALITATEA

Cea mai maro revistă
ilustrată din România.

MULGEREA OILOR, SEARA LA STRUNGĂ (MUNȚII BIHORULUI)

LACUL BRĂCILOR (ROȘIA)

TREERATUL PE VALEA CRIȘULUI NEGRU

TĂIETORI DE LEMNE, ÎN MUNȚII BIHORULUI, LĂNGĂ „STANA DIN VALE”, LA CÎNĂ, ÎN JURUL FOCULUI DE SEARĂ